

s r. o., nedochází k závěru, že byl obžalovaný se svého ručení dodatečným schválením společností sprostěn, nýbrž přechází k otázce, zda věděl či nevěděl žalobce, že byla společnost v době, kdy byl s ní ve spojení, v rejstříku zapsána čili nic a zodpovídá ji, že o tom věděl. Není prý tedy jasno, zda odvolací soud má za to, že bylo odvolání zamítnuto i z toho důvodu, že společnost po svém zápisu do rejstříku schválila ujednanou smlouvu se žalovaným. Než nejasnosti tu není a tím ani ne zmatečnosti dle §u 477 čís. 9 c. ř. s. Odvolací soud správně vykládá ustanovení §u 2 odstavce druhý zákona o společnostech s r. o. Tím, že nepřichází z něho k oněm závěrům, jež snad dovolatel očekával, nestává se rozsudek vadným a nelze o něm tvrditi, že ho nelze přezkoumati. Naopak odvolací soud nesměl ponechat nepovšimnutu citaci čl. 55 obch. zák. a musil se vysloviti o tom, jaký vztah tento článek má na § 2 zákona o společnostech s r. o. Na základě spisů zjistil odvolací soud, že z přednesu žalobce samého vyplývá, že mu bylo známo, že se společnost sice utvořila, že však do rejstříku zapsána nebyla, a z toho dovozuje, že žalovaného nestíhá ručení. Při tomto názoru nebylo se zabývatí otázkou další, zda společnost schválila, či neschválila smlouvu se žalobcem a právem se touto otázkou odvolací soud neobíral. Důvod nesprávného právního posouzení věci vidí dovolatel v tom, že odvolací soud přichází v rozsudku k závěru, že žalobce věděl, že společnost, pokud s ní se stýkal, ještě netrvala po právu. Avšak nesejde na tom, zda společnost za žalobcova služebního poměru byla již zapsána do rejstříku, nýbrž jde o to, zda žalobce, ujednávaje smlouvu v květnu 1920, věděl, že se společnost utvořila, že nebyla tehdy zapsána a že žalovaný byl jejím jednatelem. Není sporno, že věděl, že se věc takto má, vyplývá to i z vývodů jeho odvolání, kde praví: »Byť jsem neměl závazku, zkoumati, zdali společnost s r. o., jejímž jménem žalovaný se mnou jedná, jest po právu čili nic, jest pravděpodobno, že jsem mohl a musil předpokládati, že budou několik týdnů později splněny i formalities právního založení společnosti«. Za tohoto stavu, jenž vyplývá i z přednesu žalobce samého v prvé stolici, nebylo třeba, by žalovaný námitku tohoto smyslu v prvé stolici přednesl a dokazoval, že žalobci tento nedostatek byl znám, nebylo ani lze se dovolávati k odůvodnění žaloby §u 2 odstavce druhý zákona o společnostech s r. o., neboť tohoto (jak správně rozvedl odvolací soud, na jehož důvody se tuto ještě také poukazuje), by se mohl žalobce dovolávati, kdyby byl o těchto okolnostech nevěděl a jednající osoba, tedy žalovaný, mu je předstírala, což nebylo ani tvrzeno. Právem tedy bylo nedostatku pasivní legitimace vyhověno a žaloba zamítnuta.

Čís. 2192.

Jde o smlouvu zasílatelskou nikoliv o smlouvu nákladní, bylo-li komu zasláno zboží, by obstaral jeho dopravu. Lhostejno, že zasílatel odesílá zboží po povozníku, avšak dopravními prostředky, najatými na vlastní účet. Jest věcí zasílatelovou, by prokázal, že zásilka ho došla ve stavu neporušeném. Teprve, kdyby to dokázal, jest na odesílateli, by prokázal, že zásilka obsahovala zboží, o něž jde.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1923, Rv I 584 22.)

Žalující kraslická firma odevzdala žalované vídeňské dopravní společnosti (Transport u. Warenverkehrsgesellschaft) dvě zásilky krajek k dopravě do Budapešti. V Budapešti bylo zjištěno, že krabice neobsahují krajky, nýbrž kamení a železo téže váhy. Žalobě o náhradu škody procesní soud první stolice vyhověl, zjistiv, že vyloupení zásilky stalo se po jejím odevzdání žalované, a po právní stránce vyvodil ručení žalované z předpisů o smlouvě nákladní (čl. 395 obch. zák.). Odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Co se týče právního posouzení věci, nelze souhlasiti se soudem první stolice, který pokládá smlouvu stran o dopravě zboží za smlouvu nákladní. Dle výtahu z obchodního rejstříku jest předmětem podniku žalované sprostředkování dopravy zboží, zejména provozování zasílatelských obchodu, dovozu a vývozu, nikoliv však provozování dopravy samé. Když tedy žalobce balíky se zbožím žalované zaslal za účelem další dopravy do Pešti, nelze z toho vzhledem k obchodum, jež žalovaná provozuje, usuzovati, že měla sama provést přepravu zboží, spíše dlužno míti za to, že bylo úmyslem stran pouze, by žalovaná obstarala dopravu zboží; jde tedy o smlouvu zasílatelskou, nikoli o smlouvu nákladní. Ani mínění druhé stolice, že žalovaná dle čl. 383 obch. zák. ručí tak jako povozník, poněvadž zaslala zboží do Pešti sběrným nákladem, nemá v zákoně opory. Čl. 383 obch. zák. neobsahuje ustanovení, že zasílatel, který odesílá po povozníku, avšak dopravními prostředky, na vlastní účet najatými, ručí jinak, než při obyčejné spedici (srov. Staub-Pisko sv. II. str. 496). Právně mylným jest též názor druhé stolice, že žalovaná beze všeho odpovídá za obsah balíků, poněvadž je dle svého dopisu ze dne 24. dubna 1921 dále zaslala, aniž jich pozastavila; zde obdoba čl. 347 obch. zák. neplatí. Přes to dospěly nižší soudy ku správnému výsledku. Zboží bylo dle zjištění nižších soudu žalované zasláno poštou řádně zabaleno v zapečetěných balících. Balíky musely tedy žalované dojíti buď ve stavu zevně bezvadném, se závěrou zevně neporušenou, nebo ve stavu takovém, jež již zevně jako porušený a vadný bylo lze seznati. V případě druhém byla žalovaná dle čl. 387 a 365 obch. zák. povinna, by zjistila, zda se zboží z balíků neztratilo, dále, by učinila vše, čeho bylo dle zákona třeba, by byla zachována práva žalobcova na náhradu škody proti poštovnímu nebo celnímu úřadu, od kterého žalovaná zásilku obdržela, a podala žalobci o tom bez prodlení zprávu. Opomenula-li toho, jest práva ze škody z toho vzešlé. V případě prvním nebyla žalovaná povinna, by prohlédla obsah balíků. Jelikož zasílatel ručí za zboží teprve od doby, kdy je převzal do svého opatrování, musel by žalobce dokázati, že krajky v balících byly, když žalovaná balíky převzala, k čemuž by ovšem nedostačoval důkaz, že krajky byly v Kraslicích řádně dány na poštu, poněvadž se mohly později ztratiti, dříve než balíky přišly do rukou žalované. Avšak zjistiti, v jakém stavu balíky jsou, zda jest třeba nějakého opatření ve smyslu čl. 365 obch. zák., náleželo k péči řádného obchodníka a, poněvadž žalovaná musí dle čl. 380

obch. zák. dokázati, že této péče užila, bylo na ní, by prokázala, že balíky byly neporušeny; pak teprve by byla nastala žalobci povinnost, by provedl důkaz, že balíky obsahovaly krajky, když byly žalované vydány. Žalovaná nabídla důkazy o tom, že převzala balíky od hlavního celního úřadu ve Vídni úředně uzavřeny, že je odevzdala podniku s neporušenou celní závěrou a že tčž do Pešti došly v obalu neporušeném, s neporušenou pečeti tovární a neporušenou celní plombou, a předložila o posléze uvedených okolnostech protokol, sepsaný u celního úřadu v Pešti. Tomuto protokolu však nižší soudy právem nepřiznaly průvodní moci veřejné listiny, poněvadž jest to listina cizozemská a není opatřena předepsanými ovčřeními (§ 293 c. ř. s.). Rovněž právem odmítl první soud nabízený důkaz svědecký o svrchu uvedených okolnostech, poněvadž žalovaná ani nesložila nařízené jí zálohy dle § 332 c. ř. s. ve lhůtě soudem určené, ani o prodloužení lhůty nežádala, a poněvadž by řízení se bylo protáhlo, kdyby při pokračování v ústním jednání těchto důkazů, které měly býti prováděny ve Vídni a Pešti, bylo použito (§ 279 c. ř. s.). Žalovaná neprovedla tedy důkazu, že balíky jí došly zevně neporušeny. Jelikož tento důkaz náležel jí, dlužno vycházeti z toho, že nebyly zevně neporušeny a že žalovaná měla tedy povinnost zachovati se dle čl. 365 obch. zák. Buď scházely tehdy již krajky, pak byla povinna, by opatřila, čeho bylo třeba, by bylo zachováno právo na náhradu škody, žalobci proti poštovnímu nebo celnímu úřadu příslušející, a poněvadž tak neučinila, ručí za deklarovanou cenu krajek, která se rovná zažalované částce. Anebo krajky tu tehdy ještě byly, pak je žalovaná převzala a ručí dle čl. 367 obch. zák. za jejich ztrátu, poněvadž nedokázala ani, že je odevzdala podniku k další dopravě, ani že ztráta způsobena byla okolnostmi, které nebylo lze odvrátiti péčí řádného obchodníka. Není tu tedy dovolacího důvodu čis. 4 Šu 503 c. ř. s.

Čís. 2193.

Ustanovením Šu 1174 obč. zák. není vyloučeno, domáhati se vrácení tržové ceny, zapravené dle kupní smlouvy za věci, vyloučené z volného obchodování. Není třeba, by omyl ve smyslu Šu 1431 obč. zák. byl omluvitelným.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1923, Rv I 590/22.)

Žalovaný měl dle úmluvy z prosince 1919 dodati žalobci několik vagonů směsky a obdržel od žalobce zálohou 5000 Kč. Směska byla však žalovanému úřadem zabavena, pročež domáhal se žalobce vrácení zálohy. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d v podstatě z těchto důvodů: Vládním nařízením ze dne 27. června 1919, čis. 354 sb. z. a n. bylo zabaveno veškeré obilí, i směska. Dle Šu 2 nařízení byl zakázán prodej obilí a právní jednání, příčíci se zakazu, prohlášena za neplatná. Dlužno tu proto použití §§ 878 a 1174 obč. zák. Žádná ze stran nemůže se vymlouvatí neznalostí uvedeného nařízení (§ 2 obč. zák.), ježto bylo řádně vyhlášeno. Nemůže proto žalobce dle Šu 1174 obč. zák. žádati na žalovaném, co mu byl plnil vzhledem k zakázanému jednání.

N e j v y š š í s o u d uznal dle žaloby.